

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupunginvaltuusto, § 166, 23.11.2020
Yhdyskuntalautakunta, § 191, 11.08.2020
Yhdyskuntalautakunta, § 210, 25.08.2020
Kaupunginhallitus, § 362, 07.09.2020
Kaupunginvaltuusto, § 140, 19.10.2020

§ 166

Valtuustoaloite kotikaupunkimme roskaamisen vähentämiseksi - Riitta Ollila

TRE:3900/11.00.01/2018

Kaupunginvaltuusto, 23.11.2020, § 166

Valmistelija / lisätiedot:
Mikko Nurminen

Valmistelijan yhteystiedot

Infrahallintapäällikkö Kimmo Myllynen, puh. 040 806 4794, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Riitta Ollilan valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Asia jäi pöydälle 19.10.2020 kokouksessa.

Tiedoksi

Riitta Ollila, Kimmo Myllynen

Liitteet

1 Kunnossa- ja puhtaanapitovastuut Kaupunki ja kiinteistöt
2 Valtuustoaloite

Yhdyskuntalautakunta, 11.08.2020, § 191

Valmistelijat / lisätiedot:
Kimmo Myllynen

Päätös

Asia jätettiin pöydälle.
Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Riitta Ollilan valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Riitta Ollila ehdottaa 21.5.2018 jättämässään valtuustoaloitteessa, että kaupungissa ryhdytään laajalla rintamalla luomaan siistimpää kaupunkia. Aloitteessa esitetään, että aihekokonaisuuden suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan kaikki kaupungin yksiköt päiväkodeista ja kouluista liikelaitoksiin ja yhtiöihin asti - yksittäistä kuntalaista unohtamatta. Aloitteessa on nostettu esille muun muassa kevätaikainen roskaisuus talven jäljiltä sekä kevätpöly.

Kaupungin osalta puhtaanapitovelvoitteet jakautuvat käytännössä Kaupunkiympäristön palvelualueelle (kadut ja muut yleiset alueet) sekä Elinvoiman ja kilpailukyvyyn palvelualueelle (kaupungin omistamat kiinteistöt ja uimarannat). Kunnossapito- ja puhtaanapitotöistä vastaavat kokonaispalveluperiaatteella Tampereen Infra Oy (yleiset alueet) ja Tampereen Tilapalvelut Oy (kiinteistöt). Vastaus on laadittu yhteistyössä mainittujen yhtiöiden asiantuntijoiden kanssa.

Tampereen kaupungin vastuulla on huolehtia katualueiden ja muiden yleisten alueiden kuten puistojen, uimarantojen, torien ja aukoiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Huomionarvoista on, että myös kiinteistöillä on katu- ja yleisille alueille ulottuvia lakisääteisiä velvoitteita kunnossa- ja puhtaanapidon osalta.

Kaupungin ja kiinteistöjen velvoitteet ja vastuunjako pohjautuvat niin sanottuun kunnossapito- ja puhtaanapitolakiin (*Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta, 15.7.2005/547*). Puhtaanapidon osalta voidaan yleisesti todeta, että kiinteistön puhtaanapitovelvoite ulottuu tien (kadun) keskilinjaan asti. Vastuunjako kunnan ja kiinteistöjen kesken on havainnollistettu liitteenä olevassa periaatepiirustuksessa. Katujen osalta velvoitteet vahvistetaan erillisellä päätöksellä (kadunpito päätös, viite: maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999 /132, 86 §). Poikkeuksena tavanomaiseen vastuunjakoon on työmaa-alueet; työmaa vastaa yleisestä siisteydestä ja puhtaanapidosta työmaa-alueen osalta. Puhtaanapitovelvoitteiden jakautuminen tarkoittaa käytännössä sitä, että samassa katupoikkileikkauksessa on useita puhtaanapitovelvollisia (kunta, kiinteistöt ja työmaat). Huomionarvoista on, että kunnan vastuulla on esimerkiksi Hämeenkadun osuudella ollut ainoastaan pysäkkikatosten yhteydessä olevien roska-astioiden tyhjentäminen. Kiinteistöjen alueilla kiinteistöjen puhtaanapitovelvoitteet pohjautuvat jätelainsäädäntöön.

Raitiotiekäytävän (1. vaihe) osalta kunnossa- ja puhtaanapitovastuita on tarkoitus selkeyttää erillisillä vastuunjakolinjauksilla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Vastuunjakoperiaatteet (suunnitelmaselostus ja -piirustukset) olivat nähtävillä syksyllä 2019 ja lopullinen suunnitelma on tarkoitus hyväksyä yhdyskuntalautakunnassa syksyllä 2020. Suunnitelman mukaan kaupungin puhtaanapitovastuu laajenee nykyisestä. Keskeisenä periaatteena on, että vastuunjako muodostuu mahdollisimman selkeäksi kaikkien osapuolten kannalta. Katuosuuksista tehdään myös erilliset kadunpitopäätökset, jossa vastuut esitetään seikkaperäisesti. Kiinteistöjä ja kuntalaisia informoidaan asiasta erikseen. Lisäksi vastuunjaot ja muutokset esitetään kaupungin internetsivuilla. Yleismainintana todettakoon, että kunta voi päätöksellään ottaa huolehtiakseen kiinteistölle lain mukaan kuuluvia puhtaanapitotehtäviä ja voi periä (taksa) tehtävistä aiheutuneet kustannukset kiinteistöiltä.

Tilapäiset järjestelyt (työmaat) ovat osoittautuneet käytännön kunnossa- ja puhtaanapitotyön kannalta erityisen haasteellisiksi. Mediassakin on erityisesti kevät aikaan nostettu voimakkaasti esille epäsiisteys muun muassa raitiotietyömaan vaikutuspiirissä. Ihmiset ovat paikoin räikeästikin heittäneet roskia työmaa-alueelle ja erityisesti kevät aikaan näkymä on hetkellisesti ollut jopa lohduton. Esimerkiksi raitiotieallianssin kanssa on käyty vuoropuhelua ongelman ratkaisemiseksi. Tehostetulla puhtaanapidolla (lisäresurssit ja lisäroska-astiat) onkin saatu parannusta aikaiseksi.

Katu- ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito on järjestetty siten, että kaupunki on jaettu kymmeneen erilliseen urakka-alueeseen, joiden hoidosta vastaa nykyisin Tampereen Infra Oy. Urakkasopimusten sisällöt ovat yhtenäiset ja ne pohjautuvat pitkälti Tampereen kaupunkiseudulla kuntien yhteistyössä kehittämään niin sanottuun seudulliseen tuotteistukseen. Seudullinen tuotteistus mukailee valtakunnallisia yleisiä sopimusasiakirjoja, mutta tehtäväkokonaisuuksia on yleisesti ottaen säädelty yksityiskohtaisemmin.

Tampereen keskusta-alue on kuitenkin erityinen korkealuokkaisine puistoineen, toreineen ja aukioineen, minkä vuoksi Tampere on vuonna 2013 kehittänyt oman erillisen puhtaanapitoluokituksen keskusta-alueelle. Käytännössä keskusta-alueen puhtaanapitoluokitus poikkeaa yleisistä sopimusasiakirjoista lähinnä tiukempina toimenpideaikavaatimuksina. Lisäksi siinä on määritelty erityiskohteita ja niihin liittyviä erityishuomioita, jotka päivittäisessä puhtaanapidossa on huomioitava. Kaupunki on myös sopinut erillisistä toimenpiteistä ja puhtaanapitokierroksista sellaisissa keskusta-alueen kohteissa, joiden puhtaanapito on suurten väkimäärien vuoksi käytännössä osoittautunut haasteelliseksi esimerkiksi yleisötapahtumien aikaan. Keskusta-alueen uudelleen rakentumisen myötä on tarkoituksenmukaista tarkastaa ja arvioida puhtaanapitoluokitusten ajantasaisuus. Kyseisen luokituksen päivitystyö on suunniteltu käynnistettävän syksyllä 2020.

Aloitteessa on erityisesti nostettu esille kevätkauden epäsiisteys, kun talven jäljiltä lumen alta paljastuu roskat, puiden lehdet, koirien ulosteet ja pölyävä hiekoitusseppi. Kunnossapitäjien arkikokemuksen mukaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

2010-luku on ollut tavanomaista huomattavasti vaihtelevampi vuodenaikojen vaihtelun ja olosuhteiden puolesta. Välillä talventuloa on odoteltu aina tammikuulle saakka, toisinaan talvi on alkanut lokamarraskuussa. Kunnossapitotöille tunnusomaista on töiden rytmittyminen (ns. vuosikello) vuodenajan mukaan. Erityisen vilkkaita ajanjaksoja ovat syys- ja kevätkaudet. Töiden ajoittamiselle haasteita tuovat syksyisin erityisesti puiden lehtien putoamisjakson ajankohta ja pituus suhteessa lumentuloon: joinakin vuosina lähes kaikki puiden lehdet saadaan kerättyä syysviivousten yhteydessä, toisinaan jopa puolet pudonneista lehdistä saattaa jäädä talven jälkeen kerättäväksi kevätviivousten aikana. Kunnossapitäjän näkökulmasta olisi toivottavaa, että lehdet saataisiin kerättyä ennen talventuloa ja asiaan on erityisesti viime vuosina kiinnitetty entistä enemmän huomiota muun muassa töiden resursoinnissa (mm. kausityöväen työsopimusten jatkaminen myöhempään syksyyn). Kyse ei kuitenkaan ole pelkästään resursoinnista vaan enemmänkin ensilumen ajankohdasta.

Keväisin kunnossa- ja puhtaanapitotöiden ajoittamiseen ja rytmittämiseen sekä haasteellisuuteen vaikuttavat erityisesti syystöiden mahdolliset rästityöt, talven lumimäärä ja lumenkuljetukset lumenvastaanottoaikoille, talvikaudella levitetyn hiekoitussepin määrä ja kevätkauden yöpakkaset sekä sademäärä. Esimerkiksi kaupungin oman tuotannon levittämän hiekoitussepin määrä on 2010-luvulla vaihdellut noin 10.000-20.000 tonnin välillä eli joinain talvikausina määrä on kaksinkertainen toisiin talviin verrattaessa. Levitetyn sepin määrä on kaikkein oleellisimmin niin sanotun kevätpölyn määrään vaikuttava tekijä. Talvien lumisuuden osalta voidaan todeta, että yksin kaupungin katu- ja muilta yleisiltä alueilta ja kaupungin omistamien kiinteistöjen alueilta lumenvastaanottoaikoille kuljetettujen kuormien määrä on talvikausittain vaihdellut muutamasta sadasta lumikuormasta yli 10.000 kuormaan.

Hiekoitussepin keruujakson pituudella on paitsi keskeinen vaikutus hengitysilman laatuun myös olennainen vaikutus yleiseen siisteyteen ja muun muassa kevytväylien käytettävyyteen. Kaupungin kunnossapitäjät ovat priorisoineet jokakevällisen hiekanpoiston tehostamisen yhdeksi kunnossapidon kärkiteemaksi. Hiekankeruujakso on tyypillisesti kestänyt noin 30 työvuorokautta. Viime vuosina tehtyjen järjestelyjen myötä (mm. urakoinnin järjestäminen ja kalustohankinnat) on muodostunut käsitys, että keruujakson pituutta voidaan lyhentää jopa 5-10 työvuorokaudella kevätkauden olosuhteista riippuen. Lisäksi Tampereen kaupunki on tietävästi ensimmäisenä ja ainoana Suomen kunnista kehittänyt erillisen järjestelmän, jolla välitetään reaaliaikaista hiekanpoiston tilannekuvaa kuntalaisille. Kyseinen järjestelmä oli sisäisessä pilottikäytössä kevätkaudella 2018 ja hyvien kokemusten myötä järjestelmä avattiin keväällä 2019 yleisesti kuntalaisten nähtäväksi kaupungin internetsivuilla, mikä on lisännyt toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Hiekanpoiston

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

tehostaminen nopeuttaa osaltaan muihin kevättöihin siirtymistä. Keskeisimpiä hiekanpoiston jälkeisiä kevättöitä ovat muun muissa puistoalueiden puhtaanapitotyöt, erityisesti talvenaikaisten roskien keruu.

Tampereen kaupunki on vuodesta 2013 alkaen järjestänyt kesäylläpidon laadunseurannan, jonka tulosteena laaditaan vuosittain erillinen seurantaraportti. Työssä seurataan kesäylläpidon toteutunutta laatua ja tehtyjen toimenpiteiden suorituskykyä omaisuuden tilan ja kunnan säilymisen kannalta. Yhtenä seurattavana osa-alueena on puhtaanapidon laatu. Puhtaanapidon laatua seurataan kuntalaisille osoitetun tyytyväisyyskyselyn avulla ja viheralueiden puhtaanapitoa sekä hoidon laatua arvioidaan myös asiantuntijoiden toimesta. Seurantaan perustuen yleisten alueiden siisteys on koko kaupungin osalta tarkasteltuna varsin hyvällä tasolla ja asiantuntijoiden arviointikäynneillä puhtaanapito saa arvioitavista osakokonaisuuksista poikkeuksetta parhaat arvot.

Käytännön haasteeksi puhtaanapitotöiden järjestämisen kannalta ovat työmaiden ohella osoittautuneet suuret yleisötapahtumat: muun muassa konsertit, festivaalit, urheilutapahtumat ja kausijuhlat. Vastuut ovat sinänsä selkeät, mutta rajapinnat ovat häilyviä. Tapahtuman järjestäjä on vastuussa puhtaanapidosta, mutta vastuu ei ulotu kuin rajatulle tapahtuma-alueelle. Kuitenkin suurten tapahtumien aikaan erityisesti keskustan yleiset alueet ovat vilkkaassa käytössä ja jätettä muodostuu poikkeuksellisen runsas määrä. Asiaan on erityisesti viime vuosina tartuttu siten, että vuoropuhelua tapahtumajärjestäjien ja muiden sidosryhmien (mm. Visit Tampere ja poliisi) kanssa on merkittävästi lisätty. Lisäksi kaupunki on varannut lisäresursseja (lisäroska-astiat ja siivoustyö) yleisten alueiden siivoukseen. Muun muassa kunnossapidon työnjohdon arkihavaintojen ja saadun palautteen perusteella voidaan todeta, että alueet on pääosin saatu siistittyä varsin kohtuullisessa aikataulussa. Oma lukunsa on erilliset kaupungin järjestämät talkoot, kuten vuosittaiset koko kaupungin siisteystalkoot.

Kesäkaudella 2020 koronavirukseen liittyvien rajoitusten lieventämisen ja aurinkoisten säiden myötä erityisesti keskusta-alueen roskaantumisessa on havaittu selkeä nousu. Tilanteeseen on reagoitu siten, että Tampereen Infran johdolla kunnossapitourakoitsijoiden kanssa on käyty vuoropuhelua asian tiimoilta ja mietitty yhdessä, miten resurssit saadaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti kohdennettua. Konkreettisia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi ovat olleet tiedottaminen ja ihmisten vastuullisuuteen vetoaminen, roska-astioiden lisääminen, tilavuudeltaan suurempikokoisten roska-astioiden hankinta, roska-astioiden tyhjennysvälin tihentäminen sekä viikonloppuisin siivottavien alueiden laajentaminen. Lisäksi keskustalla on palkattu nuoria " vastuullisuusagentteja" kesäkaudelle muistuttamaan kaupunkilaisia yhteisestä ympäristöstä huolehtimisesta ja keräämään roskia opastustyön ohessa.

Ulkoalueita koskien kiinteistöpuolen menettelytavat mukailevat yleisten alueiden käytäntöjä, joskin kohteiden puhtaanapitotarpeet - muun

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

muassa roska-astioiden tyhjennystaajuus - arvioidaan tapauskohtaisesti ja tiedot taltioidaan huoltokirjajärjestelmään. Puhtaanapidon laatua seurataan sekä ulkoalueiden että sisätilojen osalta erillisin arviointikierröksin. Laadunvalvonnan yhteydessä on puhtaanapidossa havaittu osin merkittäviäkin palveluntuottajakohtaisia eroja. Tampereen Tilapalvelut Oy on kehittämässä toimintamallia, jossa palveluntuottajalle työstä maksettava korvaus on sidoksissa asiakastyytyväisyyskyselyn (mm. puhtaanapito) tuloksiin.

Kunnossa- ja puhtaanapidon haasteena on kaupungin talous. Erityisesti viimeisen 15 vuoden aikana trendinä on ollut, että yleisten alueiden kunnossapidon määrärahoja on joko suoraan leikattu tai samalla rahamäärällä on tullut hoitaa kaupungin kasvun myötä laajentuneet alueet. Haasteena on ollut työn tuottavuuden parantaminen suhteessa määrärahoihin. Kuitenkin roskaantumisen torjuminen on koettu erityisen tärkeäksi muun muassa yleisen viihtyisyyden kannalta, joten puhtaanapitoa on pyritty sekä lisäämään että tehostamaan yleisillä alueilla (mm. lisäroska-astiat, erillispuhtaanapitokierrokset ja huumepiikkiastiat). Esimerkiksi vuoden 2019 määrärahoihin tehtiin 200 000 euron suuruinen leikkaus viheralueiden hoidosta. Säästötoimenpiteet suunniteltiin kuitenkin siten, että vaikutukset puhtaanapitoon minimoitaisiin.

Yksi keino kaupungin siistimpään yleisilmeeseen ja viihtyisyyteen olisi osallistaa päiväkotien ja koulujen lisäksi paikallisia seuroja, yhdistyksiä ja yhteisöjä siivoustyöhön, vaikka kohtuullista huomiointia tai korvausta vastaan. Tämä voisi olla toimiva keino saada entistä laajempi joukko mukaan yhteisen hyvän edistämiseen. Näin voisi lisääntyä myös aloitteessa esille nostettu elinympäristön arvostaminen ja vastuullinen toiminta pienestä pitäen.

Tiedoksi

Kh

Kokouskäsitely

Pia Hastio poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Aleksi Jäntti ehdotti, että asia jätetään pöydälle. Reeta Ahonen ja Erik Lydén kannattivat Jäntin ehdotusta.

Liitteet

- 1 Liite Yla 11.8.2020 Valtuustoaloite
- 2 Liite Yla 11.8.2020 Kunnossa- ja puhtaanapitovastuut Kaupunki ja kiinteistöt

Yhdyskuntalautakunta, 25.08.2020, § 210

Valmistelijat / lisätiedot:
Kimmo Myllynen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esittelijä uudisti päätösehdotuksensa:

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Riitta Ollilan valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Kh

Liitteet

1 Liite Yla 11.8.2020 Kunnossa- ja puhtaanapitovastuut Kaupunki ja kiinteistöt

2 Liite Yla 11.8.2020 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 07.09.2020, § 362

Valmistelijat / lisätiedot:

Mikko Nurminen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Riitta Ollilan valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Riitta Ollila, Kimmo Myllynen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

2 Kunnossa- ja puhtaanapitovastuut Kaupunki ja kiinteistöt

Kaupunginvaltuusto, 19.10.2020, § 140

Valmistelijat / lisätiedot:

Mikko Nurminen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Päätös

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Päätösehdotus oli

Riitta Ollilan valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Riitta Ollila, Kimmo Myllynen

Kokouskäsitely

Atanas Aleksovski ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Kannatus: Pekka Salmi ja Ilkka Sasi.

Valtuusto päätti yksimielisesti, että asia jätetään pöydälle.

Liitteet

1 Valtuustoaloite

2 Kunnossa- ja puhtaanapitovastuut Kaupunki ja kiinteistöt

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Nähtäville 1.12.2020:

www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköpostilla 2.12.2020.

Tampere

02.12.2020

Karoliina Vehmaanperä

Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§166

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)